

Bezpečnost v IT

4. přednáška

Radek Janošík

Univerzita Palackého v Olomouci

7. 3. 2024

Outline

- Aktuální (kyber)bezpečnostní situace
- Kryptografické hashovací funkce
- Digitální podpis
- Certifikáty a PKI
- Časová razítka
- Bezpečnost emailu
- Doporučená literatura

Aktuální (kyber)bezpečnostní situace

- Sledujete zprávy z dění v kyberprostoru? Co se stalo?
- Nebezpečné AI modely na `huggingface.co` (**Code execution**)
- Obejití autentizace na JetBrains TeamCity serveru (**Eskalace práv/úplné převzetí**)
- **Apple** vydal bezpečnostní záplaty pro dvě velké chyby (obejití ochrany paměti)
- Joe Biden podepsal **výkonné nařízení** zakazující prodej osobních údajů do konkrétních zemí
 - ▶ Povolení úřadům aktivní obranu
- Operace Cronos na ransomware LockBit 3 úspěšná jen částečně
 - ▶ Objevil se `LockBit-NG-Dev` + zprávy o aktivní rekonstrukci infrastruktury
- Oblíbený německý `Crimemarket` částečně rozprášen

Kryptografické hashovací funkce

- kryptografická hashovací funkce je zobrazení $\text{hash} : \mathcal{X} \rightarrow \mathcal{Y}$, kde:
 - ▶ $x \in \mathcal{X}$ je zpráva(soubor) libovolné délky
 - ▶ $y \in \mathcal{Y}$ je krátká posloupnost znaků pevné délky nazývaná *hashovaná hodnota* (nebo také *digest* – výtah, souhrn)

Základní vlastnosti

1. hashovací funkce je deterministická
2. hashovací funkce je jednosměrná
3. jediným způsobem, jak získat hashovanou hodnotu $\text{hash}(x)$ zprávy x je vyhodnocení funkce hash pro x
4. lavinovitý efekt (avalanche effect): náhodná nebo záměrná (i velmi malá) změna zprávy na vstupu výrazně změní hashovanou hodnotu

Kryptografické hashovací funkce

Proč předpokládáme 3. vlastnost? Není nadbytečná?

- uvažujme hashovací funkci $\text{hash} : \mathbb{Z}_n \times \mathbb{Z}_n \rightarrow \mathbb{Z}_n$ takovou, že:

$$\text{hash}(x, y) = ax + by \pmod n$$

- známe $\text{hash}(x_1, y_1) = z_1$, $\text{hash}(x_2, y_2) = z_2$, pak pro $r, s \in \mathbb{Z}_n$ platí:

$$\begin{aligned} & \text{hash}(rx_1 + sx_2 \pmod n, ry_1 + sy_2 \pmod n) \\ &= a \cdot (rx_1 + sx_2) + b \cdot (ry_1 + sy_2) \pmod n \\ &= r \cdot (ax_1 + by_1) + s \cdot (ax_2 + by_2) \pmod n \\ &= r \cdot \text{hash}(x_1, y_1) + s \cdot \text{hash}(x_2, y_2) \pmod n \\ &= r \cdot z_1 + s \cdot z_2 \end{aligned}$$

Kryptografické hashovací funkce

Podmínky kladené na bezpečnost hashovacích funkcí

- *odolnost vůči získání vzoru*: pro zadanou hashovanou hodnotu y , je velmi obtížné najít zprávu x tak, že

$$y = \text{hash}(x)$$

- *odolnost vůči získání jiného vzoru*: pro zadanou zprávu x_1 je velmi obtížné najít takovou zprávu $x_2 \neq x_1$ tak, že

$$\text{hash}(x_1) = \text{hash}(x_2)$$

- *odolnost vůči kolizi*: je velmi obtížné nalézt jakékoliv (i náhodné) $x_1 \neq x_2$ tak, aby

$$\text{hash}(x_1) = \text{hash}(x_2)$$

Kryptografické hashovací funkce – analogie

Analogie: otisky prstů

- hashovaná hodnota je „otiskem“ dat
 - ▶ otisk prstu je snadné pořídit
 - ▶ máme-li otisk prstu, je nemožné z něj rekonstruovat jeho nositele
 - ▶ máme-li konkrétního člověka, je nemožné najít jiného člověka se stejným otiskem
 - ▶ je nemožné najít jakékoliv dva lidi, kteří by měli stejný otisk

Shrnutí:

- kryptografické hashovací funkce by se měly chovat podobně jako náhodné funkce
- pomocí hashovaných hodnot umíme identifikovat, vzájemně (rychle, ale!) porovnávat, nikoliv ale zpětně rekonstruovat

Kryptografická hashovací funkce – použití

Ověření integrity souborů:

- po stažení souboru uživatel vypočítá jeho hashovanou hodnotu
- porovnáním s hashovanou hodnotou původního souboru ověří, zda-li nedošlo ke změně

Ověření hesla:

- hesla v databázi nemohou být uložena jako otevřený text (proč?)
- uložíme tedy jejich hashované hodnoty
- počítač je schopen ověřit, zda-li je zadané heslo správné (hashovací hodnoty se rovnají), ale díky odolnosti vůči získání původní zprávy je prakticky nemožné odvodit z hashovaných hodnot příslušná hesla
 - ▶ + *sůl*

Digitální podpis:

- Za chvíli

Implementace kryptografických hashovacích funkcí

- MD5 – Message-Digest algorithm 5
 - ▶ autor Ron Rivest, rok 1991
 - ▶ délka hashované hodnoty je 128 bitů
 - ▶ roku 1996 byl proveden *collision attack*
 - ▶ nesplňuje tedy podmínku odolnosti vůči kolizi
 - ▶ roku 2006 Vlastimil Klíma publikoval efektivní algoritmus pro hledání kolizí
 - ▶ MD5 se dnes používá pouze pro ověřování integrity souborů
- SHA-1 – Secure Hash Algorithm
 - ▶ navržen NSA (National Security Agency) a publikován NIST (National Institute of Standards and Technology)
 - ▶ podobné s MD5
 - ▶ délka hashované hodnoty je 160 bitů
 - ▶ roku 2005 nalezena slabina
- SHA-2
 - ▶ následník SHA-1
 - ▶ obsahuje skupinu algoritmů SHA-224, SHA-256, SHA-384 a SHA-512

Hashovací funkce pro hesla

- Většina předchozích navržena i s ohledem na efektivní výpočet pro velké vstupy
 - ▶ Např. pro $\approx 5.3GB$ velký ISO soubor trval výpočet SHA-256: 3.6s, SHA-512: 8.8s
- SHA-256 používá Bitcoin \Rightarrow specializovaný HW (ASIC) \Rightarrow miliardy hash/s
 - ▶ \Rightarrow Snadné útoky hrubou silou
- Vznik speciálních hashovacích funkcí určený pro hashování hesel
 - ▶ Záměrné zpomalení (náročnější výpočet, spotřeba paměti, instrukce bez HW podpory (nebo drahé))
 - ▶ Sůl jako další argument
 - ▶ Často iterativní výpočet (možno měnit počet iterací)
- Implementace: PBKDF2 (je možné ASIC)
 - ▶ scrypt – paměťová náročnost (Litecoin)
 - ▶ Argon2
 - ▶ Bcrypt – rozšířená, implementace přímo v jazycích/frameworkcích

Digitální podpis – motivace

- Klasický podpis – podpisem vyjadřujeme souhlas, autorství
 - ▶ Neměl by jít replikovat jinou osobou
 - ▶ Sankce při padělání (ukotvení v zákoně)
 - ▶ Změna podepsaného dokumentu? (bílá místa)
- Digitální podpis – obdoba klasického
 - ▶ S využitím asymetrické kryptografie umí podepsat pouze majitel PK
 - ▶ Změna dokumentu po podpisu je očividná
 - ▶ Problém v případě prolomení podepisovacího algoritmu (průběžné „přepodepisování“ archivů)

Digitální podpis

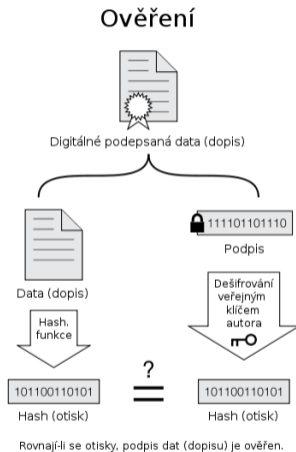
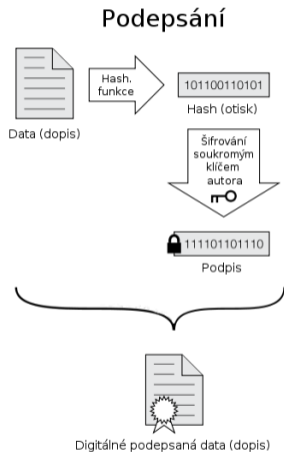
Podepsání:

- Ze zprávy se vytvoří hash
 - ▶ Proč ne celá zpráva?
- Hash se zašifruje pomocí soukromého klíče
 - ▶ Obměna – je potřeba šifry, která to umožňuje (RSA)
- Zašifrovaný hash se přiloží ke zprávě a je odeslán
 - ▶ Potřeba zveřejnit veřejný klíč

Ověření podpisu:

- Příjemce oddělí zašifrovaný hash od zprávy
- Hash se dešifruje pomocí veřejného klíče podepisujícího
- Příjemce porovná hash zprávy a dešifrovaný hash
- Pokud se rovnají, vlastník PK podepsal dokument v daném znění

Digitální podpis

Obrázek: zdroj: Wikipedia

Digitální podpis – podvržení veřejného klíče

- Problém může nastat v distribuci veřejného klíče podepisujícího
- Kdyby byl distribuován spolu se zprávou/souborem mohl by jej někdo po cestě změnit
- *Man In The Middle*(MITM) útok (obrázek na tabuli)
- Problém vyřeší certifikace veřejného klíče „vyšší autoritou“
- Idea: Soukromý klíč bude digitálně podepsán certifikační autoritou
 - ▶ Problém: MITM útok „o úroveň výš“
 - ▶ Kdo/co je kvalitní certifikační autorita
 - ▶ Jakým způsobem soukromé klíče certifikovat?
- ⇒ *Public Key Infrastructure*(PKI)

Public Key Infrastructure (PKI)

- Při zavádění asymetrických šifer vzniklo mnoho nekompatibilních norem
 - ▶ Nepokrývaly celistvě všechny problémy
 - ▶ Aplikace spolu nedokázaly komunikovat
- PKI – soubor norem (organizační i technické), které ošetřují práci s veřejnými klíči a certifikáty
 - ▶ Správa
 - ▶ Vydávání
 - ▶ Platnost
 - ▶ Podepisování
 - ▶ ...
- Vychází z norem ITU-T řady X.500 avšak není plná oboustranná kompatibilita
- PKI orientována pro použití na internetu (vs. obecnější X.500, SET - platby kartami)

Certifikát

- Definovaná struktura, která obsahuje potřebné údaje pro certifikaci veřejného klíče
 - ▶ Identifikační údaje certifikované strany, certifikovaný veřejný klíč
 - ▶ Identifikační údaje certifikační autority(CA), sériové číslo certifikátu
 - ▶ Doba platnosti, vymezení způsobu použití
- Struktura popsána v *Abstract Syntax Notation One (ASN.1)*
 - ▶ Abstraktní jazyk pro popis objektů a jeho vlastností (čísla, řetězce, data, datové typy, . . .)
 - ▶ Lidsky čitelná podoba
 - ▶ Pro přenos a čitelnost stroji kódováno *Basic Encoding Rules(BER)* (pořadí bitů, datové typy, . . .)
 - ▶ V praxi ještě kódováno Base64 (7bitový přenos) – „PEM formát“
- Ukázka

Certifikát – popis položek (1 / 3)

- Dvě poloviny – data a jejich podpis CA
- Verze – odvozena od verze X.509
 - ▶ 1. verze (1988, implicitní) – pouze základní položky
 - ▶ 2. verze – položky *issuerUniqueID* a *subjectUniqueID*
 - ▶ 3. verze (dnes nepoužívanější – možnost „custom“ rozšíření)
- Sériové číslo – nezáporné celé číslo
 - ▶ Jednoznačné v rámci CA (nesmí vydat dva se stejným). Obdoba rodného čísla
 - ▶ Nemusí být „popeřadě“, záleží na interních pravidlech CA
 - ▶ Velikost do 20 bajtů
- Podpisový algoritmus – specifikace, kterým algoritmem je certifikát podepsán
 - ▶ Např. `sha384WithRSAEncryption`, `ecdsaWithSHA256`
- Vydavatel – jedinečné jméno CA

Certifikát – popis položek (2 / 3)

- Platnost – omezení z důvodu „trvanlivosti“ šifry, organizační(životnost aplikace)
 - ▶ Po vypršení se již nepoužívá k podpisu a k šifrování
 - ▶ Pro dešifrování a ověření podpisu i později
 - ▶ Případné rozšíření: zkrácení algoritmu k podpisu (certifikát stále platí)
- Subjekt – unikátní jméno – *Distinguished name(DN)* – v rámci CA, obdoba RČ
 - ▶ Sekvence relativních jmen – countryName (C), stateOrProvinceName (ST), localityName (L), organizationName (O), commonName (CN), ...
- Informace o veřejném klíči
 - ▶ Použitý algoritmus veřejného klíče
 - ▶ Jeho „nastavení“ – RSA – délka klíče, n , e

Certifikát – popis položek (3 / 3)

- Rozšíření – trojice ⟨identifikátor, kritičnost, hodnota⟩
 - ▶ Kritickým rozšířením musí aplikace rozumět, jinak odmítnout certifikát
 - ▶ Authority Key Identifier – CA může mít více klíčů (překrývající se platnost)
 - ▶ Key Usage a Extended Key Usage – způsob použití klíče (podpis, TLS, email, ...)
 - ▶ CRL Distribution Points – kde nalezneme seznam odvolaných certifikátů (viz dále)
 - ▶ Subject Alternative Name – alternativní jména subjektu – DNS, email

Kvalifikovaný certifikát (QCA)

- Speciální certifikáty, které mají ukotvení v zákoně (v rámci EU)
 - ▶ Po právní stránce **nahrazuje ruční podpis**
 - ▶ Ošetřuje zákon o elektronickém podpisu (Zákon č. 227/2000)
- Vydáván pouze osobám (ne server, aplikace, ...)
 - ▶ CA „zná“ osobu – ověření oficiálním dokumentem (OP)
- Předmět certifikátu musí být jednoznačný → v případě shody navíc atribut *serialNumber*
- Musí být zajištěna i unikátnost veřejného klíče
 - ▶ Archivace veřejného klíče
 - ▶ Kontrola unikátnosti při nové žádosti
 - ▶ Co dělat při shodě?
- V ČR existují 3 CA pro QCA – PostSignum, 1.CA, eidentity
- Identifikační údaje: jméno, příjmení, adresa, ...
- Rozšíření: titul, datum a místo narození, pohlaví, občanství, biometrické informace(kontrolní součty), odkazy na sken podpisu, ...

Odvolání platnosti certifikátu

- V případě smazání či kompromitace soukromého klíče je potřeba zneplatnit certifikát
- Smazání není tolik kritické (nikdo klíč nezneužije, nevznikne další škoda)
- Kompromitovaný soukromý klíč je potřeba odvolat co nejrychleji – minimalizovat škody
- Máme-li soukromý klíč – mělo by stačit poslat CA podepsanou zprávu s žádostí odvolání
- Nemáme-li (nebo není určen k podpisu)
 - ▶ Jednorázové heslo při vydávání (formulář, nepodepsaný mail)
 - ▶ Osobně na CA (resp. její registrační autoritu)
- Např. http://www.postsignum.cz/zneplatneni_certifikatu.html,
https://sectigo.com/uploads/files/Sectigo_WebPKI_CP_v1_3.pdf
- Odvolat platnost může i samotná CA
- Kontaktovat druhé strany používání certifikátů (banka)

Certificate Revocation List (CRL)

- CA zveřejňuje seznam odvolaných certifikátů
- Způsob zveřejnění závisí na politice CA
- Obsahuje sériové číslo a datum odvolání
- Zveřejňuje v pravidelných intervalech (vs. přírůstkové CRL)
- Odvolaný certifikát přítomen až do jeho data vypršení
- Seznam musí být podepsán
- Ukázka

Ověření platnosti certifikátu

- Přímá možnost – podíváme se do CRL a ověříme (ne)přítomnost certifikátu
 - ▶ Nevýhoda – intervaly vydávání CRL mohou být dlouhé – potřeba ověřit platnost nyní
- → *Online Certificate Status Protocol(OCSP)*
- Klient-server protokol pro ověření platnosti certifikátu v reálném čase
- Dotaz: číslo certifikátu, kontrolní součet jména CA a kontrolní součet veřejného klíče CA
- Odpověď: OCSP obálka (nosič pro chyby) + odpověď (kdo, čas, číslo a status certifikátu)

Žádost o certifikát

- Tři normy pro žádost o certifikát – RFC-1424(PEM, neujal se), RFC-2314(PKCS#10) a RFC-2511(CRMF)
- Nejčastěji používány – PKCS#10 – vhodný pouze pro certifikáty schopné elektronického podpisu
- Na žádost můžeme pohlížet jako na certifikát podesaný „sám sebou“:
 - ▶ Verze žádosti (0, další není)
 - ▶ Subjekt – jedinečné jméno, poté uvedeno v certifikátu
 - ▶ Informace o veřejném klíči
 - ▶ + volitelné atributy (např. challengePassword – jednorázové heslo pro odvolání)
- Podpisem prokážeme držení soukromého klíče (který neopustí naše zařízení)
- Nepodepsané žádosti jsou zahozeny
- Nemusíme komunikovat s CA přímo, často přes Registrační Autority (delegace práce)

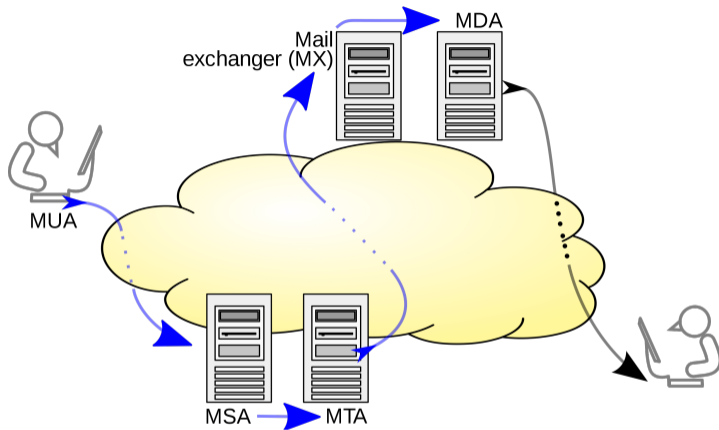
Časová razítka

- Digitálním podpisem pouze deklaruujeme pravost dokumentu
- Nikde není uvedeno, že dokument měl takovou podobu v daný čas
- Například u smluv je důležité, kdy byly podepsány
- *Time Stamp Authority (TSA)* – obdoba CA – autorita, která zajišťuje správný čas
- Klient spočítá ze souboru hash
- Odešle žádost o „pražení“ TSA
- Odpověď: Kontrolní součet, unikátní sériové číslo razítka, čas vydání razítka + podpis
- Např: TSA PostSignum
http://www.postsignum.cz/casove_razitko_tsa.html
 - ▶ Zpoplatněná služba
 - ▶ Nabízí testovací prostředí (klidně vyzkoušejte)

Opakování – elektronická pošta

- Elektronická pošta (e-mail) funguje na principech ze 70. let
- **RFC-821** *Simple Mail Transfer Protocol(SMTP)* z roku 1982 (nahrazeno **RFC-2821** z roku 2001)
 - ▶ Uživatelé terminálu mají emailového klienta (lepší textový editor)
 - ▶ Umí otevřít složku s poštou, vytvořit a uložit do fronty k odeslání
 - ▶ SMTP klient pravidelně prochází frontu a odesílá emaily přes SMTP server
 - ▶ Server zjistí, zda je pošta určena lokálnímu uživateli → přesun do složky
 - ▶ Není-li, zařadí do své fronty k odeslání
- Návrh počítá s možnou nedostupností serverů (vytáčené spojení)
- Zkouší posílat vícekrát
- Zprávy jsou v textové formě, pouze US-ASCII (7 bitů)
- Servery pro příjem pošty lze najít v MX záznamu v DNS (ukázka)

SMTP v obrázku

Obrázek: zdroj:

https://en.wikipedia.org/wiki/Simple_Mail_Transfer_Protocol#/media/File:SMTP-transfer-model.svg

SMTP – Formát zprávy

- Specifikován v [RFC-822](#), nahrazeno [RFC-2822](#)(2001)
- Textový formát, zpráva rozdělena na *záhlaví* a *tělo*, odděleno prázdným řádkem (CRLF CRLF)
- Záhlaví
 - ▶ ASCII-only
 - ▶ Tvořeno hlavičkami - `Název: hodnota CRLF`
 - ▶ Středník a dvojtečka – oddělovač v seznamu
 - ▶ Závorky `<>` v adrese – ignoruje se vše kromě textu v závorkách
 - ▶ Hranaté závorky `[]` v adrese – nepřekládání jména
- Základní hlavičky: `From, Sender, Date, Reply-To, In-Reply-To, To, Cc, Bcc, Message-Id, Subject, X-,...`
- Hlavička `Received` přidávají mezilehlé servery (postupně) `from, by, via, with, id, for`

Bezpečnost původního návrhu

- Základní hlavičky nastavuje klient
- Neřeší se jejich pravost – odesílatel, datum – můžeme nastavit cokoliv
- Email prochází internetem v otevřené podobě – kdokoliv po cestě může přečíst
 - ▶ Mezilehlé servery mohou i změnit
 - ▶ Žádoucí čtení vs. nežádoucí (SPAM filtry)
 - ▶ Vztahuje se listovní tajemství na email?
- Původní návrh nepočítá s podepisováním zpráv, přílohami, jiným kódováním
- Podvržení uživatelova DNS (SMTP server, MX záznam)
- Spousta serverů může fungovat bez autentizace (např. omezení pouze IP rozsahu)

- Rozšíření původního SMTP o novou funkcionalitu
- Po „pozdravení“ EHLO server vypíše seznam poskytované funkcionality
 - ▶ 8BITMIME – Binární formát, MIME zpráva
 - ▶ SIZE – Maximální velikost zprávy
 - ▶ SMTP-AUTH – Odeslání zpráv pouze po autentizaci
 - ▶ STARTTLS – Možnost šifrované komunikace
- Přidána možnost *Delivery Status Notification* – notifikace o doručení
 - ▶ Zpracovává a informuje SMTP server
 - ▶ Parametr NOTIFY s hodnotami NEVER, SUCCESS, FAILURE, DELAY
 - ▶ Doručení ≠ přečtení zprávy

Poštovní model dnes

- Uživatelé se již nepřipojují na terminál, kde mají poštovního klienta
- Poštovní klient = aplikace u uživatele na PC, přijatá pošta vzdáleně na serveru
- Nutnost stahovat poštu ze serveru
- Protokol *Post Office Protocol (POP)* 3 – v původním návrhu autentizace v plaintextu, později md5, jednoduchý protokol pro stahování pošty ze serveru, textová komunikace (telnet, odchycení, 110/tcp)
- Protokol *Internet Message Access Protocol (IMAP)* 4 – komplexní protokol pro synchronizaci zpráv se serverem.
 - ▶ Možnost více zařízení zároveň, textová komunikace 143/tcp
 - ▶ Možné stále spojení (notifikace), stahování částí zpráv
 - ▶ Vyhledávání na serveru
 - ▶ Autentizace heslem (plaintext) nebo jiným mechanismem (Kerberos)
- Oba protokoly mají zabezpečené verze pomocí SSL/TLS – POP3s(995/tcp), IMAPs(993/tcp)

Multipurpose Internet Mail Extension(MIME)

- Omezení na pouze textovou komunikaci je značně limitující –
- Rozšíření hlaviček(RFC-2045-2049)– specifikují typ dat a formát kódování do ASCII
 - ▶ `MIME-Version` – Musí být přítomna, stále ve verzi 1.0
 - ▶ `Content-Type` – Typ dat v těle zpráv tvar: `typ/podtyp: parametry`. Například:
`text/html: charset=utf-8, image/jpeg`
 - ▶ `Content-Transfer-Encoding` – popis kódování do ASCII (`quoted-printable`, `base64`, `binary`, `x-`)
 - ▶ Možné rozšíření pomocí hlavičky `Content-cokoliv`
- Možnost složení zprávy do částí (text, příloha) – `Content-type: multipart/mixed: boundary="lkjassdkl0a2asd"` (obrázek)
- Bezpečnostní problém: Dříve poštovní klienti přistupovali velmi naivně – spouštění příloh, interpretace JavaScriptu, ...
 - ▶ Dnes jsou klienti velmi opatrní
- Pozitivní přínos: Typ zprávy `multipart/signed` a `multipart/encrypted` pro digitální podpisy a šifrování

Bezpečnost přenosu zpráv

- Zprávy putují v otevřené podobě (= kdokoliv může přečíst)
- Nelze ověřit, zda uživatel zprávu opravdu napsal
- Uživatel může popřít, že zprávu odeslal
 - ▶ Může prohlásit, že ji někdo po cestě změnil
- Email jako důkaz u soudu?
- ⇒ Digitální podpis + šifrování

Secure MIME(S/MIME)

- Standard pro šifrování a podepisování MIME dat pomocí asymetrické kryptografie
 - ▶ Původní návrh od RSA Laboratories (RSA + MD5 + PKCS#7)
 - ▶ Od verze 3 – *Cryptographic Message Syntax(CMS)* (RFC-2630→3852)
- Typy dat
 - ▶ Data – obyčejná data, bez šifrování
 - ▶ Signed Data – struktura pro podepsaná data (Povinné: verze, algoritmus kontrolního součtu, podepisovaná zpráva; Nepovinné: Certifikáty ke kořenovému, CRL, elektronické podpisy)
 - ▶ Enveloped Data – struktura pro šifrovaná data (symetrický klíč – zašifrován pro každého adresáta, kombinace soukromý odesílatele a veřejný příjemce (Diffie-Hellman), symetrický klíč šifrován symetrickým klíčem z předchozí zprávy)
 - ▶ Digests Data, Encrypted Data, Authenticated Data
- Zpráva v CMS vložena jako MIME data do emailu (typy: `application/(x-)pkcs7-mime`)
- Hlavička `From: (Sender:)` musí souhlasit s certifikátem podpisu

S/MIME bezpečnostní úskalí

- Pouze podepsaná zpráva obsahuje nezašifrovaný původní text
 - ▶ Možná triviální změna „po cestě“
 - ▶ Odchytnutý email můžeme změnit, úplně z něj odstranit podpis a podpisové hlavičky
 - ▶ Uživatel si může myslet, že odesílatel jen zapomněl email podepsat
- Použití závorek <> v adresátovi, ale jiného textu před nimi
 - ▶ Někteří poštovní klienti zobrazovali pouze jiný text, nikoliv adresu
 - ▶ Zpráva byla podepsaná, ale vypadala jako od někoho jiného
 - ▶ Dnes (naštěstí) většina klientů zobrazuje data z podpisu
- Využití testovacích CA pro generování falešných (ale někde důvěryhodných) certifikátů
- Většina webových klientů nepodporuje S/MIME (nedešifrování zpráv, nemožnost podepsat)

Doporučená četba

- Schneier B. *Applied Cryptography Second Edition*. John Wiley & Sons, 1996. ISBN 0-471-12845-7.
 - ▶ Kryptografické hashovací funkce
- Dostálek L. a kolektiv. *Velký průvodce protokoly TCP/IP: Bezpečnost (2. aktualizované vydání)*. Computer Press, 2003. ISBN 807226849X
 - ▶ Kapitola 3 – MIME
 - ▶ Kapitola 10 – S/MIME
 - ▶ Kapitola 6 – ASN.1, BER, DER
 - ▶ Kapitola 7 – PKI
- Dostálek L., Kabelová A. *Velký průvodce protokoly TCP/IP a systémem DNS (5. aktualizované vydání)*. Computer Press, 2008, ISBN 978-251-2236-5
 - ▶ Kapitola 17 – Elektronická pošta
- Zákon o elektronickém podpisu - Zákon č. 227/2000
 - ▶ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-227>